

Платформа за отворену науку 2024

Радна верзија Тима за Отворену науку у Србији (ТОНуС)
Матија Златар, Универзитет у Београду – Институт за хемију,
технологију и металургију
matija.zlatar@ihtm.bg.ac.rs

Дан отворене науке V, 05/11/2024

Платформа за отворену науку

- Усаглашена са начелом универзалне отворености науке и знања.
- Принцип отворености према јавности и грађанима (Закон о науци и истраживањима).
- Радна група Министарства науке, технолошког развоја и иновација.

Основа

- Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије (2021-2025) „Моћ знања“.
- Платформа за отворену науку Министарства из 2018.
- Препорука UNESCO-а о отвореној науци (2021).
- Принципи отворене науке Европске комисије.

Циљеви

- Отворени приступ научној литератури
- Доступност истраживачких података
- Транспарентност у научној комуникацији и методологији
- Развој дигиталне инфраструктуре и компетенција

Зашто?

- **Видљивост:** Већа видљивост научних резултата.
- **Репродуцибилност:** Осигуравање да се научни резултати могу поновити и верификовати.
- **Интегритет:** Повећан научни интегритет и поверење у науку.
- **Ефикасност:** Боље коришћење буџетских средстава за истраживања.
- **Интеграција:** Ближе везе између науке, индустрије и друштва.
- **Иновације:** Подстицање развоја нових идеја и технологија.

Међународна сарадња

- Размена знања са истраживачима и институцијама на глобалном нивоу

Инклузивност

- Обезбеђивање једнаких могућности за све истраживаче, без обзира на институционалну или географску припадност.

Подршка младим истраживачима

- Приступ потребним ресурсима и алатима за развој младих истраживача.

Етика и заштита интелектуалне својине

- Пуна заштита етичких норми и права интелектуалне својине.

Праксе отворене науке

- Имплементација кроз разне мере као што су отворен приступ, управљање истраживачким подацима и отворени истраживачки софтвер.

Имплементација

1. Отворен приступ научним публикацијама.
2. Управљање истраживачким подацима.
3. Отворен приступ истраживачком софтверу и пројектној документацији истраживачког хардвера.
4. Отворен приступ истраживачким инфраструктурама.
5. Примену отворених трајних идентификатора.
6. Развој вештина и компетенција за отворену науку.
7. Промену приступа методологији вредновања научног учинка кроз подстицање и награђивање академских активности у области отворене науке.

Развој вештина и
компетенција за
отворену науку

Остваривање
принципа отворене
науке кроз подршку
развоју компетенција

Подршка за развој компетенција

- Подршка оснивању центара компетентности
- Обуке за истраживаче, библиотекаре, управе, техничко и административно особље.

Политике сталног усавршавања – препоруке за институције

- Усвајање планова за стално стручно усавршавање
- Континуирана обука у области отворене науке

Високошколске установе

- Увођење курсева посвећених отвореној науци у програме мастер и докторских академских студија

Курикулуми библиотекарства и информатике

- Увођење тема везаних за отворену науку
- Развој вештина и компетенција за подршку отвореној науци
- Акредитовани курсеви за библиотекаре

Међународна сарадња

- Сарадња са EOSC, UNESCO, OpenAIRE, ...

Промоција и евалуација

- Промовисање успешних примера
- Редовна евалуација и унапређење програма обуке

Финансијска подршка

- Финансијска подршка за програме обуке и развој вештина.
- Стипендије за истраживаче и библиотекарe